

B · Democràcia: principis i poders

Versió Adaptada — Per atendre la diversitat a l'aula.

Aquesta fitxa et fa identificar els tres poders d'una democràcia i entendre per què no els pot tenir la mateixa persona.

Activitat 1. Identifica el poder

Per a cada acció, marca quin poder hi correspon: **L** = Legislatiu, **E** = Executiu, **J** = Judicial.

Aprovar una llei contra l'assetjament escolar. ? L ? E ? J

Aplicar les lleis al dia a dia del país. ? L ? E ? J

Decidir si una persona ha comès un delictes. ? L ? E ? J

Negociar un tractat amb la UE. ? L ? E ? J

Modificar el Codi Penal. ? L ? E ? J

Anul·lar una llei perquè no respecta drets fonamentals. ? L ? E ? J

Activitat 2. Casa, escola, país

Imagina que a casa o a l'aula la mateixa persona fa les normes, les aplica i decideix qui les ha trencat. En una frase, què hi falla?

[[RESPOSTA CURTA]]

Activitat 3. Tria una frase i explica-la

1. «Els jutges no haurien de fer lleis perquè no els ha escollit la gent.»
2. «Els polítics no haurien de ser jutges perquè decidirien sempre a favor seu.»

Tria una de les dues afirmacions i explica-la amb les teves paraules:

[[RESPOSTA CURTA]]

B · Democràcia: principis i poders

Versió Bàsica — Pensada per a tota la classe (estàndard).

Una democràcia és més que votar. Es manté quan es respecten cinc principis. Aquesta fitxa et fa identificar quin principi està fallant en escenaris reals.

Activitat 1. Els cinc principis

Defineix amb una frase pròpia cada principi:

Principi	Què vol dir (en una frase)
Sobirania popular	
Drets i llibertats	
Separació de poders	
Pluralisme polític	
Estat de dret (igualtat davant la llei)	

Activitat 2. Quin principi falla?

Llegeix cada escenari i identifica quin principi (o quins) està fallant.

Escenari	Principi(s) que falla(en)
Un govern modifica la llei perquè el president pugui presentar-se a unes terceres eleccions.	
Es prohibeix un partit polític sense procés judicial.	
El president cessa jutges del Tribunal Constitucional fora del procediment legal.	
Els mitjans públics només emeten un punt de vista.	
S'imposen multes a periodistes per criticar el govern.	

Activitat 3. Què canviaria a la teva vida?

Tria un dels cinc principis. Imagina'l absent del teu país. En 80-100 paraules, explica què canviaria a la teva vida quotidiana (escola, carrer, casa).

[[RESPOSTA MITJANA]]

B · Democràcia: principis i poders

Versió d'Ampliació — Per a qui en vol més. Demana hipòtesis i recerca.

Algunes democràcies no cauen amb un cop d'estat sinó amb passos petits que erosionen el sistema des de dins. Aquesta fitxa analitza tres casos actuals.

Activitat 1. Tres casos resumits

Hongria (Viktor Orbán, des del 2010). El partit governant ha modificat la Constitució, ha canviat la llei electoral perquè li sigui favorable, ha controlat els grans mitjans públics i privats, i ha posat aliats al cap del poder judicial. Continua guanyant eleccions. La UE l'ha sancionat diverses vegades.

Veneçuela (Hugo Chávez i Nicolás Maduro, des del 1999). El govern ha desplaçat eleccions, ha empresonat opositors, ha tancat mitjans crítics i ha buidat de poder l'Assemblea Nacional creant-ne una de paral·lela. Diversos països no en reconeixen els resultats electorals.

Rússia (Vladímir Putin, des del 2000). Les eleccions són formals però sense competència real. Opositors han mort en circumstàncies sospitoses (Politkovskaia, Nemtsov, Navalni). Mitjans independents han estat tancats o etiquetats com a «agents estrangers».

Activitat 2. Senyals d'erosió

Per a cada senyal, marca on apareix:

Senyal d'erosió	Hongria	Veneçuela	Rússia
Control de mitjans			

Senyal d'erosió

Hongria Veneçuela Rússia

Reforma constitucional a mida

Persecució d'opositors

Buidatge del poder judicial

Bloqueig d'observadors internacionals

Activitat 3. Argumentació amb dos costats

En 150-200 paraules, argumenta tenint en compte els dos costats:

Costat A. Aquests règims tenen suport popular real i guanyen eleccions. No es pot dir que no siguin democràtics.

Costat B. Sense pluralisme i sense control independent del poder, una victòria electoral no és prou per parlar de democràcia.

Quin pes tenen els dos arguments? On situaries el límit entre democràcia imperfecta i règim autoritari?

[[RESPOSTA LLARGA]]